

ΦΩΝῊ ΤΩ͂Ν ΠΑΤΈΡΩΝ

36

Ἁγίου Τύχωνος
τοῦ Ζαντόνσκ

Η ΥΠΟΜΟΝΗ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΩΡΩΠΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Πρόλογος

ΣΤΗ ΖΩΗ μας οἱ δοκιμασίες ἐναλλάσσονται μέ τίς χαρές. Ὁ ἄνθρωπος κυοφορεῖται μέ πόνους καί γεννιέται μέ ὠδίνες. Τό κλάμα εἶναι ἡ πρώτη ἐγκόσμια ἐκδήλωση τοῦ νεογνοῦ, πού συνεχίζει τήν ἐπίγεια πορεία του μέ ἱκανοποιήσεις ἀλλά καί μέ ἀπογοητεύσεις, μέ πανηγυρισμούς ἀλλά καί μέ πένθη, μέ ἠρεμία ἀλλά καί μέ ἀναστατώσεις, μέ χορτασμό ἀλλά καί μέ πείνα, μέ εὐτυχία ἀλλά καί μέ δυστυχία. Ἔτσι κυλᾶ ὅλος ὁ ἀνθρώπινος βίος, γιά νά τελειώσει μέ τήν ἀρρώστια, τά γηρατειά καί τόν θάνατο.

Ὁ ἄπιστος ἄνθρωπος καταβάλλεται ἀπό τίς δοκιμασίες. Ἄν, μάλιστα, αὐτές εἶναι πολύ μεγάλες, ἀπελπίζεται καί καμιά φορά φτάνει ὥς τήν αὐτοχειρία. Ὁ πιστός, ὅμως, γνωρίζοντας τήν αἰτία τῶν δοκιμασιῶν ἀλλά καί τήν ὠφέλειά τους –τήν ψυχική καλλιέργεια μέσω τῆς ὑπομονῆς καί τήν κληρονομιά τῆς οὐράνιας βασιλείας–, τίς ἀντιμετωπίζει σωστά καί τίς ἐκμεταλλεύεται σωτήρια, σύμφωνα μέ τίς παραινέσεις τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου: «Νά χαίρεστε, ἀδελφοί μου, ὅταν δοκιμάζεστε ἀπό ποικίλους πειρασμούς· γιατί πρέπει νά ξέρετε ὅτι μέσα ἀπό τή δοκιμασία τῆς πίστεώς σας γεννιέται ἡ ὑπομονή» (Ἰακ. 1:2-3). Καί εἶναι «μακάριος ὁ ἄνθρωπος πού δέχεται μέ ὑπομονή τίς δοκιμασίες, καθώς, ἄν τίς ὑποστεῖ μέ ἐπιτυχία, θά κερδίσει τό στεφάνι τῆς αἰώνιας ζωῆς» (Ἰακ. 1:12).

Ὁ Κύριος, ἄλλωστε, μᾶς διαβεβαίωσε: «Μέ τήν ὑπομονή σας θά σώσετε τίς ψυχές σας» (Λουκ. 21:19).

«Ὅποιος ὑπομένει ὥς τό τέλος, αὐτός θά σωθεῖ» (Ματθ. 10:22). Ὁ Ἴδιος, μάλιστα, μᾶς ἔδωσε κορυφαῖο παράδειγμα ὑπομονῆς καί μακροθυμίας: «Τίς λοιδορίες δέν τίς ἀνταπέδιδε καί, ὅταν ἔπασχε, δέν ἀπειλοῦσε· ἐμπιστευόταν τόν δίκαιο Κριτή» (Α΄ Πέτρ. 2:23). Γι' αὐτό ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς προτρέπει νά Τόν μιμηθοῦμε: «Ἀναλογιστεῖτε Αὐτόν πού ὑπέμεινε τόση ἐχθρότητα ἐναντίον Του ἀπό μέρους τῶν ἁμαρτωλῶν, γιά νά μήν ἀποκάμετε καί χάσετε τό θάρρος σας» (Ἑβρ. 12:3). «Νά ὑπομένετε ὅπως ὁ Χριστός» (Β΄ Θεσ. 3:5). «Ἄν ὑπομένουμε, μαζί Του καί θά βασιλεύσουμε» (Β΄ Τιμ. 2:12).

Εὔλογα, λοιπόν, ἀποφαίνεται ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ὅτι «τίποτα δέν εἶναι ἰσάξιο τῆς ὑπομονῆς. Αὐτή εἶναι ἡ βασίλισσα τῶν ἀρετῶν, τό θεμέλιο τῶν κατορθωμάτων, τό γαλήνιο λιμάνι, ἡ εἰρήνη μέσα στούς πολέμους, ἡ γαλήνη μέσα στή φουρτούνα, ἡ ἀσφάλεια μέσα στίς ἐπιβουλές, ἡ δύναμη πού κάνει τόν ἄνθρωπο πιό στέρεο κι ἀπό διαμάντι».

Ὁ "Χρυσόστομος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας", ὁ ἅγιος Τύχων ὁ Θαυματουργός (1724-1783), ἀρχιεπίσκοπος Βορονέζ καί Ζαντόνσκ, μᾶς διδάσκει μέσ' ἀπό τίς ἑπόμενες σελίδες ποιά εἶναι ἡ ἀληθινή ὑπομονή, πῶς ἀποκτᾶται καί πῶς ἑδραιώνεται στήν ψυχή, ποιά εἶναι ἡ δύναμή της καί ποιοί οἱ καρποί της, μέ ποιά μέσα ἐνισχύεται καί ἀναπτύσσεται. Πιστεύουμε ὅτι οἱ νουθεσίες του θά ὠφελήσουν κάθε φιλόθεο ἀναγνώστη, πού θέλει ν' ἀκούσει κάποτε τόν Κύριο νά τοῦ λέει: «Ἐπειδή τήρησες τόν λόγο μου κι ἔδειξες ὑπομονή, γι' αὐτό κι ἐγώ θά σέ διαφυλάξω, ὅταν θά ἔρθει ἡ ὥρα τοῦ τελικοῦ πειρασμοῦ, πού θ' ἀποτελέσει τή μεγάλη δοκιμασία γιά τόν κόσμο, γιά ὅλους τούς κατοίκους τῆς γῆς» (Ἀπ. 3:10).

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΥ

Ἡ ὑπομονή

«ΜΕ ΤΗΝ ὑπομονή σας σῶστε τίς ψυχές σας» (Λουκ. 21:19).

«Αὐτό ἑλκύει τή θεία χάρη, τό νά ὑπομένει κανείς δοκιμασίες καί νά πάσχει ἄδικα, ἔχοντας τή συνείδηση ὅτι ἔτσι εὐαρεστεῖται ὁ Θεός. Τί ἀξία θά εἶχε ἄν ὑπομένατε τούς βασανισμούς γιά κάτι κακό πού κάνατε; Ἄν, ὅμως, κάνετε τό καλό καί σᾶς τιμωροῦν, καί παρ' ὅλα αὐτά δείχνετε ὑπομονή, τότε θά ἔχετε τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτό σᾶς κάλεσε ὁ Θεός. Γιατί ὁ Χριστός ὑπέμεινε παθήματα γιά σᾶς, ἀφήνοντάς σας τό ὑπόδειγμα γιά νά βαδίσετε στά δικά Του ἀχνάρια» (Α΄ Πέτρ. 2:19-21).

«Ἔχοντας γύρω μας μιά τόσο μεγάλη στρατιά μαρτύρων, ἄς τινάξουμε ἀπό πάνω μας κάθε φορτίο (βιοτικῶν μεριμνῶν) καί τήν ἁμαρτία, πού εὔκολα μᾶς παρασύρει, καί ἄς τρέχουμε μέ ὑπομονή τό ἀγώνισμα (τοῦ δύσκολου δρόμου) πού ἔχουμε μπροστά μας» (Ἑβρ. 12:1).

Ἡ ζωή μας ἀπό τή γέννηση ὥς τόν θάνατο εἶναι γεμάτη δυσκολίες καί περιπέτειες. Μέ δάκρυα γεννιόμαστε. Μέ στεναγμούς ζοῦμε. Μέ φόβο πεθαίνουμε. Μολονότι νομίζουμε ὅτι πολλοί ἄνθρωποι ζοῦν εὐτυχισμένα, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δέν ὑπάρχει εὐτυχία πού νά μή διαταράσσεται ἀπό πόνο, βάσανα, ταλαιπωρίες, συμφορές. Τό φάρμακο γιά κάθε

λογῆς συμφορά εἶναι ἡ ὑπομονή.

Ὅπως ἡ ἀνδρεία τοῦ πολεμιστῆ δέν ἀποδεικνύεται παρά μόνο τήν ὥρα τῆς μάχης, ἔτσι καί ἡ ἀληθινή ὑπομονή δέν φανερώνεται παρά μόνο στόν καιρό τῶν δυσκολιῶν καί τῶν ἀντιξοοτήτων. Πολλοί νομίζουν ὅτι ἔχουν ὑπομονή, ἀλλά μέ τήν πρώτη συμφορά ἀποδεικνύουν τό ἀντίθετο. Ὁ καλός καπετάνιος φαίνεται στή φουρτούνα, ὄχι στή γαλήνη. Ὁ ὑπομονετικός ἄνθρωπος φαίνεται στή δοκιμασία, ὄχι στήν εὐτυχία.

Ἡ ὑπομονή συνίσταται στή γενναιόψυχη καί ἀγόγγυστη ἀποδοχή κάθε κακοῦ, στήν καταστολή τοῦ θυμοῦ καί τῆς ἀγανακτήσεως, στήν ταπεινή ὑποταγή στό θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Συμφορές βρίσκουν τόσο τούς ἀσεβεῖς ὅσο καί τούς εὐσεβεῖς. Μόνο οἱ δεύτεροι, ὡστόσο, τίς σηκώνουν ὑπομονετικά καί γενναιόψυχα.

Τά ὑπάρχοντά τους τά χάνουν τόσο οἱ δίκαιοι ὅσο καί οἱ ἁμαρτωλοί. Οἱ δίκαιοι ἀναφωνοῦν μαζί μέ τόν Ἰώβ: «Ὁ Κύριος τά ἔδωσε, ὁ Κύριος τά πῆρε πίσω. Ὅπως φάνηκε καλό στόν Κύριο, ἔτσι κι ἔγινε. Εὐλογημένο νά 'ναι αἰώνια τό ὄνομά Του!» (Ἰώβ 1:21). Οἱ ἁμαρτωλοί, ἀπεναντίας, βαρυγγωμοῦν καί ἀγανακτοῦν.

Ἀδικίες γίνονται τόσο σέ βάρος τῶν καλῶν ὅσο καί σέ βάρος τῶν κακῶν. Οἱ καλοί συγχωροῦν τούς ἀδικητές τους καί δέν τούς ἐκδικοῦνται, ἔστω κι ἄν μποροῦν. Οἱ κακοί, ἀπεναντίας, προσπαθοῦν μέ κάθε τρόπο νά ἀνταποδώσουν τήν ἀδικία.

Ἡ ἀληθινή ὑπομονή προέρχεται ἀπό τήν πίστη στόν ἀληθινό Θεό· χωρίς τήν πίστη δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει. Ἐπειδή ὁ σαρκικός ἑαυτός μας θέλει πάντοτε νά γίνεται τό θέλημά του, πού δέν εἶναι παρά

ἡ ἀπόλαυση, ἡ εὐχαρίστηση καί ἡ χαρά τοῦ κόσμου τούτου, σέ κάθε δυσκολία ἤ συμφορά του ἀναστατώνεται, ταράζεται καί ἀγανακτεῖ. Ὅταν, ὅμως, ζεῖ ἡ πίστη στήν καρδιά μας, διώχνει τήν ταραχή, ὑπενθυμίζοντάς μας ὅτι ὅλα συμβαίνουν μέ τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὅτι τίς δοκιμασίες τίς στέλνει ὁ Κύριος ὄχι ἀπό σκληρότητα ἀλλά ἀπό ἀγάπη, καθώς «διαπαιδαγωγεῖ ὅποιον ἀγαπᾶ» (Ἑβρ. 12:6), ὅτι τήν πρόσκαιρη θλίψη θά τήν ἀκολουθήσει ἡ αἰώνια εὐφροσύνη. Νά πῶς παρηγοροῦσε τήν ψυχή του στή λύπη ὁ προφήτης Δαβίδ: «Γιατί εἶσαι περίλυπη, ψυχή μου; Γιατί μέ συνταράζεις; Νά ἐλπίζεις στόν Θεό. Σ' Αὐτόν θά προσφέρω δοξολογία. Αὐτός εἶναι ὁ Σωτήρας μου καί ὁ Θεός μου» (Ψαλμ. 41:6).

Σέ κάθε δυσκολία καί θλίψη ἡ ὑπομονή μᾶς παραδίνει στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί μᾶς κάνει πρόθυμους νά ὑποφέρουμε τά πάντα παρά ν' ἁμαρτήσουμε μπροστά Του. Στήν πραγματικότητα εἶναι ἡ πίστη, ἡ μητέρα τῆς ὑπομονῆς, πού ἐναντιώνεται στό σαρκικό φρόνημα καί τό ὑποτάσσει στό θεῖο θέλημα. Ὁ πιστός, μολονότι ἀπό ἀνθρώπινη ἀδυναμία προσεύχεται ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπό τή θλίψη –γιατί «τό πνεῦμα εἶναι πρόθυμο, ἀλλά ἡ σάρκα εἶναι ἀδύναμη» (Ματθ. 26:41)–, ἀκολουθώντας τόν ἀρχηγό τῆς πίστεως, τόν Κύριο Ἰησοῦ, καταλήγει: «Ἄς μή γίνει τό δικό μου θέλημα, ἀλλά τό δικό Σου» (Ματθ. 26:39).

* * *

Ὁ ἄνθρωπος ἀποκτᾶ καί ἑδραιώνει μέσα του τήν ὑπομονή, ὅταν ἀναλογίζεται καί ἀποδέχεται τά ἑξῆς:

1. Ὅλα ὅσα συμβαίνουν, μέ τήν ἅγια πρόνοια τοῦ Θεοῦ συμβαίνουν. «Τά καλά καί τά ἄσχημα, ἡ ζωή καί ὁ θάνατος, ἡ φτώχεια καί ὁ πλοῦτος, ὅλα ἀπό τόν Κύριο προέρχονται», λέει ὁ σοφός Σειράχ

(11:14). Νά παραδίνεσαι, λοιπόν, στό ἅγιο θέλημά Του καί στίς συμφορές νά λές μαζί μέ τόν Ἰώβ: «Ἄν τά καλά τά δεχτήκαμε ἀπό τό χέρι τοῦ Κυρίου, δέν θά ὑπομείνουμε καί τά ἄσχημα;» (Ἰώβ 2:10). Ἀπό τόν πανάγαθο Θεό, τήν Πηγή ὅλων τῶν ἀγαθῶν, δέν μπορεῖ νά προέλθει παρά μόνο τό ἀγαθό. Καί μολονότι ὁ σαρκικός λογισμός μας βλέπει τή συμφορά σάν κακό, αὐτή στέλνεται γιά τήν ὠφέλεια τῆς ψυχῆς μας. Γιατί ὁ Θεός δέν θέλει νά μᾶς ἐξασφαλίσει τήν κοσμική εὐτυχία, ἀλλά τήν πνευματική.

2. Ἀπό φιλανθρωπία μᾶς στέλνει τίς συμφορές ὁ Θεός ὡς παιδαγωγικές τιμωρίες. «Γιατί ὁ Κύριος παιδαγωγεῖ ὅποιον ἀγαπᾶ» (Ἑβρ. 12:6), ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος. Οἱ τιμωρίες αὐτές, πάντως, ὅσο βαριές κι ἄν εἶναι, δέν ἀναλογοῦν στή βαρύτητα τῶν ἁμαρτημάτων μας, μέ τά ὁποῖα περιφρονήσαμε τήν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Πάντοτε ὁ πολυέλεος Κύριος μᾶς τιμωρεῖ ἐλαφρότερα ἀπ’ ὅσο μᾶς ἀξίζει.

Ὁ Θεός μέ τήν ἄπειρη ἀγαθότητα καί μακροθυμία Του ὑπομένει τήν ἁμαρτωλότητά μας, περιμένοντας τή μετάνοιά μας. Κι ἐμεῖς, λοιπόν, πρέπει νά ὑπομένουμε τίς πατρικές παιδαγωγικές τιμωρίες Του καί μάλιστα νά Τόν εὐγνωμονοῦμε γι’ αὐτές, καθώς ἀποτελοῦν ἐκδηλώσεις τοῦ ἐλέους Του: Μ’ αὐτές ἐπιδιώκει νά μᾶς σωφρονίσει, νά μᾶς φέρει σέ συναίσθηση καί μετάνοια, καί νά μᾶς ὁδηγήσει στή σωτηρία, ὥστε νά μή χαθοῦμε αἰώνια.

3. Ἄν ἕνας θνητός βασιλιάς ὑποσχόταν πλοῦτο ἀμύθητο καί δόξα μεγάλη σέ κάποιον φτωχό καί ἄσημο ἄνθρωπο, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι αὐτός θά ὑποβαλλόταν σέ μερικές παροδικές δοκιμασίες, ἀμφιβάλλεις ὅτι θά τίς ὑπέμενε ὁλοπρόθυμα; Ἄν ἕνας γιατρός

ὑποσχόταν ζωή καί ὑγεία σέ κάποιον ἑτοιμοθάνατο, μέ τήν προϋπόθεση ὅτι αὐτός θά ὑποβαλλόταν σέ μιά πολύ ἐπώδυνη θεραπεία, ἀμφιβάλλεις ὅτι θά τήν ὑπέμενε καρτερικά; Ὁ ἀθάνατος Βασιλιάς, ὁ Θεός, μᾶς ὑπόσχεται πλοῦτο ὄχι φθαρτό ἀλλά ἄφθαρτο καί δόξα ὄχι γήινη ἀλλά οὐράνια, ζητώντας μας μόνο νά ὑπομείνουμε κάποιες ἐφήμερες δοκιμασίες. Ὁ παντοδύναμος Γιατρός τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων μᾶς ὑπόσχεται ζωή ὄχι λιγόχρονη ἀλλά αἰώνια καί ὑγεία ὄχι τοῦ θνητοῦ σώματος ἀλλά τῆς ἀθάνατης ψυχῆς, ζητώντας μας μόνο νά ὑπομείνουμε τούς ἀναπόφευκτους πόνους τῆς ἀναγκαίας θεραπευτικῆς ἀγωγῆς. Πῶς, λοιπόν, δέν θά τά ὑπομείνουμε ὅλα, προκειμένου νά λάβουμε τίς ἀνεκτίμητες αὐτές θεῖες δωρεές; Ὁ Κύριος δέν θ' ἀργήσει νά μετατρέψει τή θλίψη μας σέ χαρά: «Ὅσοι σπέρνουν μέ δάκρυα, θά θερίσουν μέ ἀγαλλίαση. Αὐτοί πού πήγαιναν στά χωράφια τους κι ἔσπερναν μέ δάκρυα, θά ἐπιστρέφουν μέ χαρά, φορτωμένοι τή σοδειά τους» (Ψαλμ. 125:5-6). Ἀπό τόν δρόμο τῶν θλίψεων θά φτάσουμε στήν αἰώνια μακαριότητα: «Γιά νά μποῦμε στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ πρέπει νά περάσουμε ἀπό πολλές θλίψεις» (Πράξ. 14:22).

4. Ὁ Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, ἔγινε ἄνθρωπος, ὑπέμεινε παθήματα φρικτά καί πέθανε πάνω στόν Σταυρό. Γιά ποιόν; Γιά σένα καί γιά μένα. Τί Τόν ὤθησε σ' αὐτό; Ἡ ἀγάπη Του γιά σένα καί γιά μένα. Καί γιά ποιό σκοπό; Γιά νά μᾶς ἐξασφαλίσει τήν αἰώνια σωτηρία. Πόσο ἀχάριστοι θά φανοῦμε, λοιπόν, ἄν, μολονότι ὁ Κύριος ὑπέμεινε τόσα γιά χάρη μας, δέν θελήσουμε νά δείξουμε οὔτε λίγη ὑπομονή κι ἐμεῖς γιά χάρη Του, ἤ μᾶλλον γιά τό καλό μας! Γιατί ἡ ὑπομονή ὠφελεῖ ἐμᾶς, ὄχι Ἐκεῖνον, καί ἡ

ἀνυπομονησία βλάπτει ἐμᾶς, ὄχι Ἐκεῖνον. Ἄς μήν ξεχνᾶμε ὅτι ὅποιος μετέχει στήν ὑπομονή Ἐκείνου, θά μετάσχει καί στή δόξα Του, ὅπως βεβαιώνει ὁ ἀπόστολος (βλ. Ρωμ. 8:17).

5. Ὅπως ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ νά ἐπιβραβεύεται ὁ ἐνάρετος γιά τήν ἀρετή του, ἔτσι ἀπαιτεῖ καί νά τιμωρεῖται ὁ ἁμαρτωλός γιά τίς ἁμαρτίες του. Εἶναι καλύτερα, λοιπόν, νά ὑπομείνει μέ εὐγνωμοσύνη ὁ ἁμαρτωλός τιμωρίες ἐδῶ στή γῆ, ὁμολογώντας τή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ μαζί μέ τόν προφήτη πού ἔλεγε, «Δίκαιος εἶσαι, Κύριε, καί οἱ ἀποφάσεις Σου σωστές» (Ψαλμ. 118:137), παρά νά μήν ὑπομείνει τιμωρίες στήν παρούσα ζωή καί νά τιμωρεῖται στήν ἄλλη. Ἐδῶ ὁ Θεός τιμωρεῖ, ἀλλά συνάμα καί παρηγορεῖ· ἐκεῖ δέν ὑπάρχει παρηγοριά. Ἐδῶ οἱ τιμωρίες εἶναι ἐλαφριές, παιδαγωγικές καί πρόσκαιρες· ἐκεῖ εἶναι βαριές, καταδικαστικές καί αἰώνιες.

Θυμήσου ποῦ ὁδήγησε ἡ πλατιά ὁδός τόν πλούσιο τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ ὁποῖος «φοροῦσε ροῦχα πολυτελή καί διασκέδαζε κάθε μέρα σέ πλούσια συμπόσια» (Λουκ. 16:19). Τόν ὁδήγησε στόν ἅδη! Ἐκεῖ, λοιπόν, καθώς βασανιζόταν, «σήκωσε τά μάτια του καί εἶδε ἀπό μακριά τόν Ἀβραάμ... “Πατέρα μου Ἀβραάμ”, τοῦ φώναξε, “σπλαχνίσου με!... Ὑποφέρω μέσα σ’ αὐτή τή φωτιά!”» (Λουκ. 16:23-24). Φώναξε, ἀλλά μάταια.

Ὤ, πόσο μεγάλη εὐσπλαχνία δείχνει ὁ Θεός σ’ ἐκείνους πού τιμωρεῖ ἐδῶ καί ἐλεεῖ ἐκεῖ! Καί πόσο μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι πού ὑπομένουν τίς πατρικές Του τιμωρίες! «Ὅταν ὁ Κύριος μᾶς τιμωρεῖ», ἐξηγεῖ ὁ ἀπόστολος, «μᾶς διαπαιδαγωγεῖ, ἔτσι ὥστε νά μήν ὑποστοῦμε τήν τελική καταδίκη μαζί μέ τόν κόσμο» (Α΄ Κορ. 11:32).

6. Εἴτε ὑπομένοντας εἴτε μήν ὑπομένοντας, τή συμφορά δέν μποροῦμε νά τήν ἀποφύγουμε. Καί ὅταν αὐτή ἔρθει μέ παραχώρηση τοῦ Θεοῦ, δέν μποροῦμε νά τήν ξεπεράσουμε μέ τήν ἀνυπομονησία, πού τήν ἀκολουθεῖ μόνο βλάβη καί καταστροφή.

Μέ τήν ὑπομονή βρίσκει κανείς ἀνακούφιση σέ κάθε συμφορά. Ἄς παρατηρήσουμε ἐκείνους πού πάσχουν ἀπό χρόνιες ἀσθένειες. Ὅσοι κάνουν ὑπομονή, μέ τόν καιρό συνηθίζουν στήν κατάσταση αὐτή καί τήν αἰσθάνονται σάν φυσική. Ἀπεναντίας, ὅσοι δέν κάνουν ὑπομονή, ὄχι μόνο ἐπιβαρύνουν τήν κατάστασή τους, ἀλλά καμιά φορά φτάνουν μέχρι τήν αὐτοκτονία, κι ἔτσι στεροῦνται τόσο τήν πρόσκαιρη ὅσο καί τήν αἰώνια ζωή.

Ὅποιος ὑποφέρει μακροχρόνια, ἄς συλλογίζεται: "Ἔκανα ὑπομονή μέχρι σήμερα· μπορῶ, ἑπομένως, νά κάνω καί αὔριο. Ἔκανα ὑπομονή τό βράδυ· μπορῶ, ἑπομένως, νά κάνω καί τό πρωί καί μετά τό πρωί". Μιά τέτοια σκέψη ἐνισχύει τήν ὑπομονή μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ.

7. Ἡ ὑπομονή στίς συμφορές εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τόν γογγυσμό. Ἐκεῖνος πού γογγύζει, θεωρεῖ, ἀκόμα καί ὅταν δέν τό λέει ξεκάθαρα, ὅτι ἄδικα τοῦ στάλθηκαν οἱ συμφορές ἀπό τόν Θεό. Τό παιδί πού γογγύζει καί ἀγανακτεῖ, ὅταν ὁ πατέρας του τό τιμωρεῖ γιά κάποιο παράπτωμά του, δείχνει ἔτσι ὅτι τήν τιμωρία τή θεωρεῖ εἴτε τελείως ἄδικη εἴτε ὑπέρμετρη. Ὅταν, λοιπόν, κι ἐμεῖς γογγύζουμε καί ἀγανακτοῦμε μέ τίς συμφορές πού μᾶς στέλνει ὁ Θεός, δείχνουμε ἔτσι ὅτι Τόν θεωροῦμε ἄδικο ἤ σκληρό.

Ποιός ἀπό μᾶς, ὅμως, εἶναι ἀναμάρτητος; Ποιός ἀπό μᾶς εἶναι δίκαιος μπροστά στόν Κύριο; Συχνά

συμβαίνει νά μήν ἔχουμε φταίξει στόν ἄνθρωπο πού μᾶς κατατρέχει, νά ἔχουμε φταίξει, ὅμως, στόν Θεό. Συχνά, ἐπίσης, συμβαίνει νά μήν εἴμαστε ἔνοχοι γιά κάτι πού μᾶς ἀποδίδουν, νά εἴμαστε, ὅμως, ἔνοχοι γιά κάτι ἄλλο. Ἄς δεχόμαστε, λοιπόν, τίς συμφορές μας ὡς δίκαιες τιμωρίες γιά ἁμαρτίες τίς ὁποῖες ἔχουμε ὄντως διαπράξει. Ὅλες οἱ συμφορές μας ἀπό τίς ἁμαρτίες μας προῆλθαν. Γι᾽ αὐτό σ᾽ ὅλες τίς συμφορές ἄς βλέπουμε τή δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ καί ἄς ὁμολογοῦμε τό φταίξιμό μας.

8. Ὅσο πλησιάζει ἡ ἔσχατη ἡμέρα τοῦ κόσμου, ἡ ἡμέρα τῆς Κρίσεως, τόσο πληθαίνει ἡ κακία. «Καί ἐπειδή πληθαίνει ἡ κακία, ψυχραίνεται ἡ ἀγάπη τῶν πιό πολλῶν» (πρβλ. Ματθ. 24:12). Σέ τέτοιες συνθῆκες δέν περιμένουμε παρά βία καί ἀνομία. Ὅσοι, λοιπόν, θέλουν νά ζήσουν μέ εὐσέβεια, σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Χριστοῦ, πρέπει νά ὁπλιστοῦν μέ ὑπομονή καί μ᾽ αὐτήν, σάν μέ πνευματικό ξίφος, νά ἀποκρούουν τίς ἐπιθέσεις τοῦ κακοῦ. Ἡ κακία νικιέται προπάντων μέ τήν ὑπομονή.

9. Ἄς ἀναλογιστοῦμε τή μακροθυμία πού δείχνει ὁ Θεός σ᾽ ὅλους τούς ἄνομους τοῦ κόσμου τούτου, τούς ὁποίους θά μποροῦσε μέσα σέ μιά στιγμή νά ἀφανίσει! Πόσοι εἶναι οἱ ἀσεβεῖς, πού βλασφημοῦν τό ἅγιο ὄνομά Του! Πόσοι εἶναι οἱ εἰδωλολάτρες, πού προσκυνοῦν ἀντί γι᾽ Αὐτόν τά κτίσματά Του! Πόσοι εἶναι οἱ ἄθεοι, πού ἀρνοῦνται τήν ὕπαρξή Του! Πόσοι εἶναι οἱ διῶκτες καί οἱ αἱρετικοί, πού πολεμοῦν τήν Ἐκκλησία Του! Πόσοι εἶναι οἱ ἁμαρτωλοί, πού ἀσύστολα καταπατοῦν τόν ἅγιο νόμο Του! Ὅλους αὐτούς τούς ὑπομένει μακρόθυμα ὁ πανάγαθος Θεός. Ἀπό τή δική Του μακροθυμία μαθαίνουμε νά ὑπομένουμε κι ἐμεῖς τούς ἐχθρούς μας.

Ὅλοι καί ὅλα θά ἔχουν ἕνα τέλος. Ὅλοι θά λάβουν ὅ,τι τούς ἀξίζει. «Νά, ὁ Κριτής στέκεται κιόλας μπροστά στήν πόρτα» (Ἰακ. 5:9). «Ἕτοιμος εἶναι ἀπό τόν θρόνο Του νά κρίνει» (Ψαλμ. 9:8). Γνωρίζει καλά ποιοί καταπιέζουν καί ποιοί καταπιέζονται, ποιοί καταδιώκουν καί ποιοί καταδιώκονται, ποιοί στεροῦν καί ποιοί στεροῦνται, ποιοί χλευάζουν καί ποιοί χλευάζονται, ποιοί ἀδικοῦν καί ποιοί ἀδικοῦνται. Ἔχει μετρημένα τά δάκρυα τῶν θλιμμένων καί τούς στεναγμούς τῶν φτωχῶν. Ὅλα θά τά ἀποκαλύψει τότε. Καί «ὅλοι μας πρέπει νά παρουσιαστοῦμε μπροστά στό βῆμα τοῦ Χριστοῦ, γιά νά πάρει ὁ καθένας τήν ἀμοιβή του ἀνάλογα μέ τά ὅσα καλά ἤ κακά ἔπραξε σ᾽ αὐτή τή ζωή» (Β΄ Κορ. 5:10).

10. Ἡ ὑπομονή κάνει τόν ἄνθρωπο ἀνδρεῖο, δυνατό, ἀνίκητο. Ὁ ὑπομονετικός μπορεῖ νά στερηθεῖ τά πάντα, μπορεῖ νά διωχθεῖ, μπορεῖ νά χτυπηθεῖ, μπορεῖ νά φυλακιστεῖ, μπορεῖ νά θανατωθεῖ, ἀλλά δέν μπορεῖ νά νικηθεῖ. Γιατί ἡ δύναμή του δέν εἶναι σωματική, ἀλλά πνευματική. Σωματικά καταβάλλεται, ἀλλά πνευματικά παραμένει ἀκατάβλητος. Σωματικά πληγώνεται, ἀλλά πνευματικά παραμένει ἀβλαβής. Σωματικά φυλακίζεται, ἀλλά πνευματικά παραμένει ἐλεύθερος. Σωματικά πεθαίνει, ἀλλά πνευματικά παραμένει ζωντανός. Μέ τό πνεῦμα νικᾶ ὅλους τούς ἐχθρούς του. Ἔτσι νικοῦσαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες, τούς ὁποίους οὔτε οἱ ἁλυσίδες οὔτε οἱ φυλακές οὔτε οἱ μαστιγώσεις οὔτε ἡ φωτιά οὔτε τά θηρία δέν μπόρεσαν νά νικήσουν. Θριάμβευσαν πάνω σέ ὅλους καί σέ ὅλα μέ τό ἐλεύθερο πνεῦμα τους.

Ἐσύ πού ὑποφέρεις, νά ἀναλογίζεσαι τά χειρότερα πού ὑποφέρουν ἄλλοι. Ἄν πάσχεις ἀπό χρόνια ἀσθένεια ἤ μόνιμη ἀναπηρία καί ἔχεις κοντά σου ἀνθρώ-

πους πού σέ ἐξυπηρετοῦν, νά σκέπτεσαι ἐκείνους πού πάσχουν ἀπό βαρύτερη ἀσθένεια ἤ ἀναπηρία καί δέν ἔχουν κανέναν νά τούς φροντίσει· ὡστόσο, κάνουν ὑπομονή. Ἄν σέ κατατρέχουν, νά σκέπτεσαι τούς φυλακισμένους, τούς δούλους καί τούς αἰχμαλώτους, πού ζοῦν μακριά ἀπό τίς οἰκογένειες καί τίς πατρίδες τους κάτω ἀπό ἄθλιες συνθῆκες, μέ ἐξοντωτική ἐργασία, μέ ἀνεπαρκή διατροφή, μέ συνεχή κακομεταχείριση· ὡστόσο, κάνουν ὑπομονή. Ἄν εἶσαι φτωχός, νά σκέπτεσαι ἐκείνους πού δέν ἔχουν οὔτε ἕνα καλύβι γιά νά προφυλαχθοῦν ἀπό τίς κακοκαιρίες, οὔτε ροῦχα γιά ν' ἀλλάξουν τά κουρέλια τους, οὔτε ἕνα κομμάτι ψωμί γιά τόν ἑαυτό τους καί τά παιδιά τους· ὡστόσο, κάνουν ὑπομονή. Ὅλοι αὐτοί ὑπομένουν τόσο σκληρές δοκιμασίες. Πῶς ἐσύ δέν μπορεῖς νά ὑπομείνεις τίς ἐλαφρότερες δικές σου;

Νά θυμᾶσαι πάντοτε ὅτι «αὐτά πού τώρα ὑποφέρουμε, δέν ἰσοσταθμίζουν τή δόξα πού μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁ Θεός στό μέλλον» (Ρωμ. 8:18). Ὅσο βαριές κι ἄν εἶναι οἱ δοκιμασίες μας, ὅσο μεγάλη κι ἄν εἶναι ἡ ὑπομονή πού κάνουμε, ἡ μελλοντική δόξα, πού ἑτοιμάστηκε ἀπό τόν Θεό γιά τούς ὑπομονετικούς, εἶναι ἀσύγκριτα μεγαλύτερη. Γιατί, ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος, «μάτι δέν εἶδε καί αὐτί δέν ἄκουσε καί λογισμός ἀνθρώπου δέν ἔβαλε ὅσα ἑτοίμασε ὁ Θεός γι' αὐτούς πού Τόν ἀγαποῦν» (Α΄ Κορ. 2:9).

Πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἀξία καί ἡ ὠφέλεια τῆς ὑπομονῆς σέ κάθε κοινωνία καί σέ κάθε σχέση! Μέ τήν ὑπομονή διαφυλάσσονται ἡ ἀγάπη καί ἡ εἰρήνη ἀνάμεσα στούς ἄρχοντες καί τούς ὑπηκόους, στούς γονεῖς καί τά παιδιά, στούς ἐργοδότες καί τούς ἐργαζομένους, στούς προϊσταμένους καί τούς ὑφισταμένους, στούς συζύγους, στούς ἀδελφούς, στούς γείτονες, στούς φίλους.

Χωρίς ὑπομονή κανένα καλό δέν γίνεται. Ἀπό ἀνυπομονησία μαλώνουν ὁ ἄνδρας μέ τή γυναίκα, ὁ ἀδελφός μέ τόν ἀδελφό, ὁ φίλος μέ τόν φίλο. Ἀπό ἀνυπομονησία ἐπιπλήττει τό ἀφεντικό τόν ὑπάλληλο, ὁ πατέρας τόν γιό, ὁ ἄνδρας τή γυναίκα, ὁ ἄρχοντας τόν ὑπήκοο. Ἀπό ἀνυπομονησία, ἐπίσης, ξεσηκώνονται, ὅταν ἐπιπλήττονται, ὁ ὑπάλληλος κατά τοῦ ἀφεντικοῦ, ὁ γιός κατά τοῦ πατέρα, ἡ γυναίκα κατά τοῦ ἄνδρα, ὁ ὑπήκοος κατά τοῦ ἄρχοντα, καί ζητοῦν ἐκδίκηση. Ἡ ἀνυπομονησία διαλύει σπίτια, χωριά, πόλεις καί κράτη, καθώς ἀπ' αὐτήν προέρχονται οἱ διχόνοιες, οἱ φιλονικίες, οἱ ὕβρεις, οἱ αἱματοχυσίες. Ἡ ἀνυπομονησία κάνει τόν ἄνθρωπο νά στρέφεται καί ἐναντίον τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του, νά χτυπιέται, νά τραβᾶ τά μαλλιά του, νά γίνεται σάν θηρίο ἤ σάν δαιμονισμένος καί καμιά φορά νά αὐτοκτονεῖ, θανατώνοντας ἔτσι ὄχι μόνο τό σῶμα του ἀλλά καί τήν ψυχή του.

Ἡ ὑπομονή ἀποτρέπει ὅλα αὐτά τά κακά. Μακάρια εἶναι τά σπίτια καί τά χωριά, μακάριες οἱ πόλεις καί οἱ κοινωνίες ὅπου κατοικεῖ ἡ ὑπομονή. Γιατί αὐτή εἶναι ὁ ἀμυντικός ὁπλισμός τους καί τό προστατευτικό τεῖχος τους· αὐτή εἶναι ἡ πηγή τῆς εἰρήνης, ὁ φύλακας τῶν ἀρετῶν, τό στεφάνι τῆς εὐσέβειας, τό σημάδι τῆς πίστεως, ἡ αἰτία τῆς χαρᾶς, ὁ καρπός τῆς ταπεινοφροσύνης, ἡ ἀνάπαυση τῆς συνειδήσεως, τό ἔμβλημα τῶν χριστιανῶν, ἡ ὁδός πρός τήν αἰώνια ζωή, ὁ πρόδρομος τῆς οὐράνιας δόξας, ἡ νίκη ἐπί τοῦ διαβόλου καί τῶν δαιμόνων.

* * *

Ἡ ὑπομονή ἐνισχύεται καί ἀναπτύσσεται μέ τά ἀκόλουθα μέσα:

1. Μέ τήν προσευχή, μέ τήν ὁποία ζητᾶμε καί

παίρνουμε τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά σηκώσουμε πιό εὔκολα τόν σταυρό μας. Τό παιδί, ὅταν πονᾶ, καταφεύγει στόν γονιό του γιά νά βρεῖ ἀνακούφιση. Ἔτσι κι ἐμεῖς βρίσκουμε ἀνακούφιση καί παρηγοριά σέ κάθε συμφορά μας, ὅταν μέ τήν προσευχή καταφεύγουμε σ᾽ Ἐκεῖνον πού εἶναι «Πατέρας τοῦ ἐλέους καί Θεός κάθε παρηγοριᾶς» (Β΄ Κορ. 1:3).

2. Μέ τήν Ἐξομολόγηση τῶν ἁμαρτημάτων μας, ἐπειδή μ᾽ αὐτήν ὁμολογοῦμε ταπεινά ὅτι ἐξαιτίας τῆς ἁμαρτωλότητάς μας μᾶς βρίσκουν οἱ συμφορές, καί γι᾽ αὐτό οὔτε γογγύζουμε οὔτε ἔχουμε παράπονα ἀπό κανέναν παρά μόνο ἀπό τόν ἑαυτό μας.

3. Μέ τήν ψαλμωδία καί τήν πνευματική ὑμνωδία. Μέ τραγούδια μετριάζουν οἱ στρατοκόποι τή δυσφορία τους ἀπό τή μακρά καί ἐξαντλητική ὁδοιπορία. Μέ τραγούδια ξεδίνουν οἱ ἐργάτες κατά τήν πολύωρη ἐργασία τους. Μέ ψαλμούς καί ὕμνους, λοιπόν, παρηγοροῦνται οἱ πιστοί καί ὑπομένουν τήν κάθε δοκιμασία τους.

4. Μέ τή μελέτη τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ὅπως σ᾽ ἕνα φαρμακεῖο βρίσκουμε ποικιλία φαρμάκων, μέ τά ὁποῖα θεραπεύονται οἱ διάφορες σωματικές ἀσθένειες, ἔτσι καί στήν Ἁγία Γραφή βρίσκουμε ποικιλία θεόπνευστων συμβουλῶν, πού ἐνισχύουν τήν ὑπομονή μας καί μᾶς παρηγοροῦν. «Ὅσα γράφτηκαν ἐκεῖ στό παρελθόν», λέει ὁ ἀπόστολος, «γράφτηκαν γιά νά μᾶς διδάσκουν, ὥστε μέ τήν ὑπομονή καί τήν ἐνίσχυση πού δίνουν οἱ Γραφές, νά κρατᾶμε στέρεη τήν ἐλπίδα μας» (Ρωμ. 15:4).

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ